

Érettségi után hogyan tovább?

„Kisokos tanároknak“

jövő

This project has been funded with support from the European Commission.

Pályaválasztási tájékoztató a négyosztályos gimnáziumok részére

A 2010-es novemberi Start Up megbeszéléssel indult a négyosztályos gimnáziumok számára pályaválasztási projekt. A Comenius Regio keretében dolgoztak közösen az osztrák és magyar iskolák és intézmények azon cél érdekében, hogy a pályaválasztási tájékoztatót és tanácsadást javítsák.

Mindkét partner régióban maga a képzés a gimnazisták számára különös kihívással jár. A tanulmányok és kérdőívek is mutatják, hogy a fiatalok ismeretei a továbbtanulási lehetőségekről és a kínálatok sokrétűségéről nem elegendőek egy megalapozott pályaválasztási döntés meghozatalára. Törvényi keretfeltételek hiányának ellenére a tanárok Magyarországon és a pályaválasztási tanácsadók is Ausztriában felkarolják ezt a tematikát, hogy támogassák a helyes továbbtanulási és pályaválasztási döntésük során a fiatalokat.

Habár a steiermarki gazdasági helyzetet a magyarországi partnerrégióval összehasonlítva több lehetőséget kínálnak a fiatalok továbbtanulásában, de alapvetően a helyzet pályaválasztás terén hasonló. Többek között a fiataloknak nincs világos elképzelésük a szakmákról ahhoz, hogy igazán dönteni tudjanak. Ami egy hiányos orientáltságot eredményez az érettségi után rendelkezésükre álló lehetőségek sokrétűségét illetően. Körülbelül az összes megkérdezett osztrák érettségiző 70 %-a vallja be, hogy nem tudja eldönteni, hogy továbbtanuljon vagy szakmát szerezzen és hogy az elképzeléseik megfelelnek-e a munkaerő piaci igényeknek. A magas munkanélküliség és napjaink gazdasági problémái még jobban növelik a bizonytalanságukat a szakma avagy a továbbtanulást illetően és a már említett hiányos ismereteik a szakmákról ugyancsak félelmet váltanak ki bennük, hogy rosszul döntenek. Ez a bizonytalanság mutatkozik a megfelelő képzés választásában és ezzel késleltetve őket a helyes döntésben.

Ebből az alapvető helyzetből kiindulva a Comenius Régió konkrét célja az volt, hogy országhatárain túli intézkedéseket sikerüljön kifejleszteni pályaválasztási tanácsadást javítva és fejlesztve a partner régióban.

A következő brossúra az eredménye ezen fáradozásoknak és hogy segítségére legyen a tanároknak a diákok pályaválasztásának támogatásában.

A szakmatanulás lehetőségei Magyarországon

- bemeneti követelmények
- képzőhelyek szerint
- képzési szintek
alapján
2012.

31 számu OKJ szakmak	33 számu OKJ szakmak	51 számu OKJ szakmak	51,52,54 számu OKJ szakmak	55 számu OKJ szakmak	55 számu OKJ szakmak	osztott kép- zés	osztatlan kép- zés	munkába- állítás
alapszintu képzés	alapszintu képzés	kozepszintu képzés	kozepszintu, emelt szintu képzés	felsőfo- ku képzés	felsőfo- ku képzés			
<u>szakközépis- kola, TISZK, szakiskola</u>	<u>szakközépis- kola, TISZK, szakiskola</u>	<u>szakközépis- kola, TISZK</u>	<u>szakközépis- kola, TISZK</u>	<u>felsőoktatási intézmények</u>				
			<i>érettségi</i>					
<i>befejezett 8. évfolyam</i>	<i>befejezett 10. évfolyam</i>	<i>befejezett 12. évfolyam</i>						

Az iskola és a gazdaság találkozása

A szakmáról való tájékozódásnak kulcseleme a személyes kapcsolat a diákok és a gazdasági élet szereplői között. Ezen emberek releváns információval szolgálhatnak a szakma világában rejlő érdekes tevékenységekről, és átfogó képet tudnak adni a munkaerő kiválasztásakor a vállalatok által előírt kritériumokról és előfeltételekről. Ilyen kapcsolatokat az iskolák a következőképpen alakíthatnak ki:

- A vállalatok képviselőinek előadásai
- Projekt munkák a vállalatokkal
- Pályaválasztási börze

Az összes ilyen intézkedés célja, hogy a fiatalok hozzáférhessenek olyan információkhoz, melyek nem csak a hagyományos ismereteket juttatják el hozzájuk, hanem egyben lehetőséget is nyújtanak a számukra, hogy az általános és a regionális adottságokat is felfedezhessék testközelből. A bemutatkozó vállalatoknak és szervezeteknek is aktívan részt kell vállalniuk abban, hogy ne csak prezentáljanak, hanem interakcióba is lépjenek a fiatalokkal. A diákok, az iskolák és a vállalatok számára is pozitív előjelei vannak az efféle tevékenységeknek, ugyanis a diákok bepillantást nyerhetnek a gazdasági élet világába, kapcsolatokra tehetnek szert a vállalatokkal, intézményekkel, nem beszélve arról, hogy első kézből ismerhetik meg a követelményeket. Az iskoláknak lehetőségük van a tantervet gyakorlati képzéssel kiegészíteni és értékes gazdasági kapcsolatokra szert tenni. A vállalatok ezáltal személyes kapcsolatba kerülnek a potenciális dolgozóikkal, azok tanáraival, és lehetőségük nyílik a reklámozásra is, hiszen ismertebbé válhatnak egy még szélesebb körben. Ez igazán nyerő pozíció lenne mindenki számára.

A reini gimnáziumban gyakori az élénk eszmecsere az iskola és a gazdasági szereplők között a pályaválasztási programok keretében. Ekkor a diákoknak lehetőségük nyílik arra, hogy a különböző vállalatok képviselőivel beszédbe elegyedjenek, és a szakmával, illetve a továbbtanulással kapcsolatban megfelelő információt kapjanak a pályaválasztás és a karrier tervezéséhez.

Mobilitás az iskolai gyakorlatban

A grazi ruhaipari szakközépiskolában meghatározó része a képzésnek a gyakorlat melynek kivitelezését rögzítették a tantervben, amit erőteljesen támogat a tanári kar.

A gyakorlat nem csak olyan lehetőségeket kínál a diákok számára, hogy belföldi vagy külföldi vállalatoknál szerezhessenek értékes szakmai tapasztalatokat, hanem meg is követeli az intenzív felkészülést a nyelvi, kulturális és szervezői téren is. A diákok komolyan foglalkoznak az EU által nyújtott lehetőségekkel, valamint azzal, hogy megtanuljanak az EU bürokráciájában eligazodni és olyan támogatásokat kiválasztani, hogy hogyan tudnak egy vállalattal kapcsolatot teremteni és kipróbálni a szervezői képességüket valamint kibővíteni a horizontjukat jelentős módon. A nyelvtanulást de a szakmai képzést is kiemelik a tiszta iskolai környezetből és ezzel szemben az iskola is profitálhat a gazdaság releváns visszajelzéseiből amik alapján a képzést módosíthatják. Azon hajlandóságuk, hogy a képzés után is ténylegesen a divat szakmában is maradjanak jelentősen növekszik. A diákok a gyakorlat előkészítésében és kiértékelésében mindössze egy éven át kapnak segítséget. Ez nem kötelező gyakorlat keretében történik, aminek egy saját tantervet is létrehozta. A gyakorlat maga egy-kilenc hónap között tart és kötelező gyakorlatként számítják be. Gyakorlat terén a következő országokat részesítik előnyben: Franciaország, Németország, Olaszország, Spanyolország, Finnország, Hollandia, Norvégia, Törökország és Anglia. A gyakornokok vagy egyedül vagy ketten lehetnek egy cégnél

A fiatalok támogatását egy részről a tanárok vagy volt gyakornokok személyes látogatása segíti valamint internetes vagy telefonos kommunikáció. Az efféle gyakorlat 2004 óta létezik és mindeközben évente 30-40 diák megy külföldi gyakorlatra az egész világban.

Időbelli kimenetele:

Októbertől decemberig: **gyakorlat keresés**

- Melyik gyakorlat passzol az elképzeléseimhez?
- Hol találok ehhez hasznos gyakorlati helyet?
- Hogyan pályázzak?
- Információk volt gyakornokokon által
- Motivációs levél
- Előinformáció szerzése Facebook csoportokon keresztül

Január: „**Leonardo da Vinci**” kérelem

Márciustól: A gyakorlat szervezése

- Utazás
- Elszállásolás
- Europass
- Interkulturális előkészületek

Szeptember:

- Kiértékelés
- Zárójelentés
- Interkulturális kiértékelés

Pályaorientációs támogatás gimnáziumokban külső referensek segítségével

Az utóbbi évtizedekben a magyar munkapiac lényegesen változott. Hagyományos szakmák és új foglalkozások és szakok jöttek létre. A munka világának alapvető változásai mellett az érettségizők, szüleik és tanáraik az átalakulóban lévő oktatási rendszer, az új felsőoktatási törvény, valamint a még felépítés alatt álló új felvételi rendszer miatt nagyon elbizonytalanodtak és nehéz próbatétel elé kerültek.

Ezért tanárként az egyik elsődleges feladatnak azt találjuk, hogy a diákjaink az új felvételi követelményekkel, továbbá a meglévő és új foglalkozásokkal kapcsolatban minél több információhoz jussanak. Ezért szükséges, hogy a lehető legtöbb információs csatornát igénybe vegyünk. Az egyik lehetőség a külső referensek igénybe vétele, mely lehetővé teszi, hogy a diákjainknak az információ széles palettáját kínáljuk. Az ilyen jellegű rendezvények tervezésekor és előkészületek során feltétlenül fel kell tenni a következő kérdéseket:

- Miről kérnek a diákok információt?
- Milyen kérdések és problémák merültek fel előzetesen a diákok körében?
- Hol lehet megfelelő előadókat találni?
- Kell-e fizetni a referensekért? Ha igen, milyen keretből?
- Hol, mikor és hogyan kellene a rendezvényt lebonyolítani?
- Ki felelős a referensek meghívásáért, fogadásáért és bemutatásáért?
- Kell-e a kollegáknak lehetőséget biztosítaniuk a rendezvény előtt vagy után egy személyes beszélgetésre a referensekkel?

A fenti lista jelentősen egyszerűsítheti a külső referensekkel tervezett rendezvény előkészületeit is. A saját tapasztalataink alapján szeretnénk még néhány hasznos tanáccsal szolgálni.

Ahhoz, hogy a témához kapcsolódó problémákról és kérdésekről információhoz jussunk, a diákok mellett mindenképpen az osztályfőnök segítségét kell kérni. A hatékony felkészülés érdekében a diákok által megfogalmazott kérdéseket és problémákat fel kellene jegyezni és továbbítani a referensek részére. A felsőoktatási intézmények többnyire arra törekednek, hogy a továbbtanulási lehetőségeiket a gimnáziumokban bemutassák. Nyitottak a diákokkal való beszélgetésre, és kompetensen tudnak válaszolni a felmerülő kérdésekre.

Az ilyen jellegű meghívások semmilyen anyagi vonzattal nem járnak. Ez általában azokra az előadókra is vonatkozik, akik régebben ezekben a gimnáziumokban tanultak. Tanulságosak lehetnek a saját tanulmányi és szakmai tapasztalataik.

A rendezvény helye és időpontja a gimnázium mindenkor adottságaitól, illetve a referensektől is függ. A lebonyolításban a rendezvény két részre osztásával jó tapasztalataink vannak:

Az első részben egy rövidebb előadásra, esetlegesen az előtte felmerült kérdések megválaszolására kerül sor, a második részben az előadás megvitatása és a további kérdések megbeszélése következik.

A rendezvény szervezésében pontosan meg kell határozni, ki miért felelős a fennakadások és a kellemetlen szituációk elkerülése érdekében.

A kollegáknak minden esetben lehetőséget kellene biztosítani, hogy a referensekkel kellemes légkör keretében tapasztalatokat cserélhessenek, így megteremtve a további sikeres együttműködés alapját.

Mivel Magyarországon a tanárok részére a pályaválasztás terén nincs speciális képzés, mindenképpen külső referensek támogatására és segítségére szorulunk, ezáltal a projektek során kimondottan jó tapasztalatokra tehetünk szert.

Tájékoztatói lehetőségek a pályaválasztás előtt

A legfontosabb, hogy mindenki tisztában legyen az érdeklődésével, képességeivel és a választható foglalkozások ilyen irányú szükségleteivel. A továbbtanulás vagy szakmaválasztás előtt álló fiatalokat tanácsadó szervezetek, honlapok, kiállítások és nyílt napok segítik eligazodni a választható lehetőségek között.

Ha valaki úgy dönt, hogy nem kíván továbbtanulni, akkor részt vehet érettségi utáni közép- vagy felsőfokú szakképzésben, egy- vagy kétéves OKJ-s képzésben. Az ingyenes szakmatanulás lehetősége 22 éves korig mindenki előtt nyitva áll.

A **www.szakképesítés.hu** című internetes oldalon megtudható:

- mi a különbség az iskolai és a szakmai végzettség között,
- milyen szempontokat kell figyelembe venni a szakmaválasztáskor,
- milyen új, eddig nem létező szakmákat szerezhetők meg
- milyen lehetőségeket nyújt a megújult Országos Képzési Jegyzék
- mit jelentenek a rész-szakképesítések, elágazások, ráépülések
- milyen előnyökkel jár a moduláris tananyag
- hol vannak olyan képző helyek, iskolák, ahol már az új OKJ szerint indulnak a képzések
- hol szerezhető meg a lakóhely közelében a kiszemelt szakképesítést

Az eligazodásban segít a képzéskereső, ahol szakmacsoport, szint és ABC szerint is lehet keresni.

A fővárosi lakosok a **Mérel Ferenc Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézet** /www.fpptl.hu/ munkatársaihoz fordulhatnak tanácsért, a vidékiek pedig a megyei tanácsadó intézethez. Az ingyenes pszichológiai képességvizsgálatot követően pályaválasztási tanácsadón részt vehetnek a diákok. A tanácsadók a munkaerőpiaci keresletet is figyelembe veszik a javasolt pályaválasztás során.

Az intézet honlapján az érdeklődők rendelkezésére áll a KOM-PASSZ internetes pályaválasztást segítő program is. A program hat fejezetből áll, **egyéni ütemben végezhető**. Az egyes fejezetek az **önismeret** és a **pályaismeret** fejlesztését célozzák.

Minden fejezet egy „tankönyvet”, egy „munkafüzetet” és egy önértékelő kérdőívet tartalmaz. Folyamata **Interaktív**: a jelentkezők az egyes fejezeteket **email-ben** kapják, és email-ben válaszolnak. Egy fejezet elvégzése után a továbblépés úgy történik, hogy a fiatal elküldi az (ön)értékelő kérdőívet. Ezután postázzák a következő csomagot.

Elvégzésének **javasolt időtartama 6-10 hét**, ezután lehetőség van pályaválasztási tanácsadó szakemberekkel való kapcsolatfelvételtre. A program **elkezdésének ajánlott ideje: az érettségi előtti tanév**.

A **Nemzeti Munkaügyi Hivatal Nemzeti Pályainformációs Központ** /www.npk.hu/ honlapján részletes információkhoz lehet jutni a következő témakörökben: középiskolák, felsőoktatási intézmények, felnőttképzés, pályaismertető filmek, valamint el lehet jutni az Európai Bizottság képzési adatbázisához, a Ploteus portálhoz.

A **Ploteus portál** egy európai képzési adatbázis, amelyben hasznos információk találhatóak a külföldi képzési lehetőségek iránt érdeklődőknek. Az adatbázisban a következő témakörök szerint kereshetünk: tanulási lehetőségek, oktatási rendszerek, csereprogramok és támogatási lehetőségek

A **Tanulás Európában** menüpont alatt találjuk az országismertetőket, a végzettségek megfeleltetéséről információkat, a pályázati és ösztöndíj lehetőségeket, valamint az oktatási célú mobilitással foglalkozó magyarországi szervezetek elérhetőségét.

A **www.felvi.hu** honlapon a felsőfokú oktatással és a jelentkezéssel kapcsolatban számtalan információ érhető el, és személyes pályaaorientációs tanácsadásra is be lehet jelentkezni.

Europass

Az Europass abban segít, hogy a személyes képességeket, kompetenciákat és végzettségeket Európa szerte egységesen és érthetően mutassák be. Ez öt egységes dokumentum által történik:

1. Europass önéletrajz: egy átfogó betekintést kínál a megszerzett végzettségekről és ismeretekről. A képzés leírása nem csak a képzési út és intézményeken alapszik, hanem a tanulási eredményekhez is köthető. Az Europass önéletrajzban az összes elsajátított végzettség, kompetencia bemutatásra kerül, akkor is ha hivatalos, vagy csak tájékoztató jelleggel
2. Europass nyelvi „útlevél”: egy áttekinthető bemutatása az összes megszerzett nyelvismereteknek és tapasztalatoknak. Ittfeltüntetik ugyanúgy a nyelvi tapasztalatokat, amikre szert tettek a tanulmányi vagy külföldi munkavállalásaik során
3. Europass mobilitás igazolás: lehetőséget nyújt arra, hogy a tanulmányi és munkatapasztalatokat dokumentálhassák, amiket egy másik európai országban szereztek meg
4. Europass bizonyítvány – magyarázat: leírja a képességeket és kompetenciákat, amikre az ember a szakmai képzés keretében szert tesz és így megkönnyítve a külföldi vállalatok és szervezetek dolgát a szerzett képzés értékelésében
5. Europass diplomakiegészítő: ezáltal összehasonlítható Európán belül az akadémiai és szakmai képzés honosítása.

Links:

<http://europass.cedefop.europa.eu>

www.europass.at

www.europass.hu

Érdeklődési teszt

Az alábbi orientációs teszt segítséget nyújt az érdeklődési súlypontok behatárolásához. A teszt nem ad információt a bizonyos képzési irányok alkalmasságáról, azonban gyakran fedik egymást az érdeklődési körök és a készségek.

Az egyes tevékenységeket spontán, a lentebb található pontozási skála alapján kell értékelni. A legtöbb pontot elért kategória felel meg leginkább az érdeklődési körnek.

Pontozási skála

nem szívesen	közömbös	szívesen	nagyon szívesen
0	1	3	5

1				
állatokat gondozni, vagy kezelni	0	1	3	5
laborban dolgozni	0	1	3	5
környezeti problémákat kutatni	0	1	3	5
táplálkozási kérdéseket analizálni	0	1	3	5
környezetet alakítani és ápolni	0	1	3	5
matematika problémákat megoldani	0	1	3	5
fizikai kísérleteket végrehajtani	0	1	3	5
tudományos cikkeket írni	0	1	3	5
Pontok				
2				
gépekkel dolgozni	0	1	3	5
motorokat javítani	0	1	3	5
technikai gépek működését vizsgálni	0	1	3	5
számítógéppel dolgozni	0	1	3	5
tervrajzokat készíteni	0	1	3	5
műhelyben dolgozni	0	1	3	5
gépjárműt vezetni	0	1	3	5
számítógépes programot írni	0	1	3	5
Pontok				
3				
tanácsadás	0	1	3	5
újságíróként dolgozni	0	1	3	5
idegen nyelveket tudni	0	1	3	5
rendezvényeket vezetni	0	1	3	5
idegenvezetést vagy animációt vállalni	0	1	3	5
csapatban dolgozni	0	1	3	5
konfliktusoknál közvetíteni	0	1	3	5
előadást tartani	0	1	3	5
Pontok				

4				
valamit reklámozni	0	1	3	5
vállalkozást vezetni	0	1	3	5
rendezvényeket, vagy egy projektet vezetni	0	1	3	5
statisztikát összeállítani	0	1	3	5
költségeket becsülni és kiszámítani	0	1	3	5
üzleti leveleket írni	0	1	3	5
bankban, vagy tőzsdén dolgozni	0	1	3	5
nemzeti kérdésekben felelősnek lenni	0	1	3	5
Pontok				

5				
valamit rajzolni, vagy festeni	0	1	3	5
restaurátorként dolgozni	0	1	3	5
grafikát összeállítani	0	1	3	5
belső berendezést tervezni	0	1	3	5
terméket művészi szempontok alapján alakítani	0	1	3	5
filmezni, vagy fényképezni	0	1	3	5
kiállításokat, vagy múzeumokat látogatni	0	1	3	5
divatos dizájnt tervezni	0	1	3	5
Pontok				

6				
gyógyítani	0	1	3	5
ápolásra szoruló betegek számára ápolást biztosítani	0	1	3	5
fizioterápiás rendelkezéseket hozni	0	1	3	5
alternatív gyógymódok területén tevékenykedni	0	1	3	5
kórházban dolgozni	0	1	3	5
sportorvosi kezeléseket végrehajtani	0	1	3	5
mozgásfolyamatok vizsgálata, vagy helyreállítása	0	1	3	5
beszédhibás emberekkel foglalkozni	0	1	3	5
Pontok				

7				
operát, vagy koncertet látogatni	0	1	3	5
hangszeren játszani	0	1	3	5
zenecsapattal fellépni	0	1	3	5
verseket írni, vagy fordítani	0	1	3	5
színi előadásban, vagy filmben részt venni	0	1	3	5
rendezni	0	1	3	5
könyvet írni	0	1	3	5
táncolni, művészién mozogni	0	1	3	5
Pontok				

8				
gyerekeket, vagy fiatalokat oktatni	0	1	3	5
óvodában dolgozni	0	1	3	5
ifjúsági csoportot vezetni	0	1	3	5
gyerekekkel rajzolni, vagy barkácsolni	0	1	3	5
fogyatékos emberekkel foglalkozni	0	1	3	5
büntetőjogi végrehajtásban dolgozni	0	1	3	5
kábítószerfüggőkkel dolgozni	0	1	3	5
idős embereket gondozni	0	1	3	5
Pontok				

9				
tudományos cikkeket írni	0	1	3	5
történelmi szöveget olvasni	0	1	3	5
ásatásokon részt venni	0	1	3	5
szöveget elemezni	0	1	3	5
társadalompolitikai témákkal foglalkozni	0	1	3	5
idegen kultúrákat kutatni	0	1	3	5
nyelvtörténet és nyelvi struktúrákkal foglalkozni	0	1	3	5
filozófiai elméleteket kutatni	0	1	3	5
Pontok				

Klértékelés

1. természettudomány
2. műszaki
3. kommunikáció
4. szervezés, gazdaság
5. képzőművészet
6. egészség
7. zene/irodalom
8. gyerek és ifjúság/szociális munka
9. humán tudományok